

Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 23/19
Dyrektora Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie w Limanowej
z dnia 21 sierpnia 2019 r.

2019

Program pomocy osobom zagrożonym przemocą lub jej doświadczających

Powiatowe Centrum Pomocy
Rodzinie w Limanowej

Cel

Program ma na celu wskazanie właściwych sposobów reagowania w sytuacji doznawania przemocy ze wskazaniem na przysługujące prawa i działania, które mogą podejmować poszczególne instytucje wspierające osoby w procesie radzenia sobie z kryzysem oraz w wychodzeniu z przemocy.

Każdy człowiek ma niezaprzeczone i niepodlegające dyskusji prawo do godnego życia w poczuciu bezpieczeństwa. Przemoc domowa godzi w wyżej wymienione podstawowe prawa człowieka, nie znajduje usprawiedliwienia i jest przestępstwem. Od instytucji pomocowych wymaga się podjęcia stanowczych, ukierunkowanych działań w celu zahamowania jej występowania i rozwoju.

Nadrzędnym celem programu jest objęcie profesjonalną i specjalistyczną pomocą osoby uwikłane w przemoc: zarówno dotknięte przemocą jak i będące świadkami przemocy domowej. Ponadto psychoedukacja, edukacja prawna, praca socjalna i działania samopomocowe stanowią jego myśl przewodnią.

Realizacja programu dążyć ma do wzbudzenia w osobach uwikłanych w przemoc poczucia bezpieczeństwa, akceptacji i przynależności, spowodowanie wzrostu poczucia własnej wartości i sprawstwa zapobiegającemu negatywnym zjawiskom społecznym, w tym wiktymizacji i poczuciu wyobcowania.

1. PROGRAM PSYCHOLOGICZNO – TERAPEUTYCZNY DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Przy realizacji programu wykorzystywane będą elementy Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach polegającej m.in. na poszukiwaniu rozwiązań i zasobów osoby doznającej przemocy. Praca nakierowana będzie na osiągnięcie wskazanego przez osobę celu.

Psychoedukacja

Otoczenie osób doznających przemocy w rodzinie wsparciem psychologicznym jest niezbędną formą pomocy, którą w pierwszej kolejności winny otrzymać osoby pozostające w kryzysie spowodowanym negatywnymi doświadczeniami powstałymi w wyniku przemocy i zachowań agresywnych. Bycie ofiarą czy świadkiem przemocy w rodzinie jest traumatycznym przeżyciem i wiąże się z przeżywaniem silnych, negatywnych emocji, w tym lęku, psychicznego cierpienia, poczucia winy, wstydu i zagrożenia. Stąd bardzo ważne jest wsparcie psychologiczne i towarzyszenie osobom doświadczającym przemocy w ich poczynaniach na drodze do zmiany życia. Droga ta jest trudna i wymaga zaangażowania, podejmowania trudnych decyzji, z uwzględnieniem ich konsekwencji, w celu powstrzymania przemocy. Ambiwalencja uczuć, zmienność zachowań jest związana z poszczególnymi fazami cyklu przemocy. Stąd ważne jest prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych dla osób doznających przemocy domowej celem zwiększenia świadomości oraz wiedzy o mechanizmach towarzyszących przemocy.

Edukacja prawna

Profesjonalna pomoc prawna ma duże znaczenie w trakcie podejmowania interwencji kryzysowej wobec ofiar przemocy i osób pokrzywdzonych przestępstwem. Stanowi niezbędną formę wsparcia umożliwiającą zarówno instytucjom udzielającym pomocy jak i osobom doświadczającym przemocy podjęcie konkretnych działań i stanowczych kroków, zapewniających bezpieczeństwo i ochronę praw poszkodowanym. Pozwala na uregulowanie istotnych kwestii prawnych zmierzających do poprawy trudnej sytuacji, w której znajdują się osoby uwikłane w przemoc. W ramach konsultacji prawnych osoba doświadczająca przemocy uzyska pomoc w przygotowaniu stosownej dokumentacji, przykładowo: wniosku o powołanie pełnomocnika z urzędu, zwolnienie z kosztów sądowych, zabezpieczenie roszczenia dochodzonego, przymusowe leczenie osób uzależnionych od alkoholu oraz wsparcie prawne w sprawach o eksmisję osoby nadużywającej alkoholu i stosującej przemoc (pozew o eksmisję), precyzowanie roszczeń w sprawach rozwodowych (pozew rozwodowy), prowadzenie spraw o ograniczenie władzy rodzicielskiej osobie stosującej przemoc, prowadzenie spraw dotyczących ponoszenia kosztów utrzymania rodziny (pozwy o alimenty), gróźb karalnych, przygotowanie pozwów o znęcanie psychiczne i fizyczne, zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Zatem poradnictwo prawne w postaci wykładów informacyjno-edukacyjnych oraz indywidualnych konsultacji stanowi nieodzowny element programu skierowanego do osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Praca socjalna

Praca socjalna również stanowi ważny aspekt pomocy udzielanej ofiarom przemocy. Pozwala na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez interwencję i ingerencję w życie wewnętrzne rodziny. Zwłaszcza wówczas, gdy pracownik socjalny jako pierwszy udziela wsparcia. Pracownik socjalny wraz z osobą krzywdzoną podejmuje działania w celu zabezpieczenia niezbędnych potrzeb, w tym dobra jej i innych członków rodziny, funkcjonowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ponadto motywuje do zmiany w różnych sferach życia. Praca socjalna umożliwia stworzenie planu bezpieczeństwa pozwalającego na przyjęcie właściwej postawy wobec sprawcy przemocy domowej. Ponadto sprzyja wzmocnieniu więzi rodzinnych wśród poszczególnych członków rodziny borykających się z problemem przemocy. Ma bardzo duże znaczenie dla zapobiegania powstawania warunków sprzyjających rozprzestrzenianiu się zjawiska przemocy w rodzinie poprzez poszukiwanie rozwiązań, walkę z ubóstwem, bezrobociem czy alkoholizmem. Udzielanie pomocy w rozwiązywaniu trudności osób doświadczających przemocy pozwala im w pewnym stopniu odzyskać siłę do zmiany swojej sytuacji życiowej i rodzi chęć do samodzielnego stawienia czoła problemom będącym przyczyną trudnej sytuacji życiowej.

Grupa wsparcia

Istotą spotkań organizowanych w ramach grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie jest zapewnienie bezpieczeństwa i akceptacji, przeciwdziałanie wyizolowaniu i swoistemu poczuciu osamotnienia osób doświadczających różnych form przemocy ze strony osoby bliskiej.

Spotkania te mają również służyć informowaniu o możliwościach skorzystania z pomocy w innej formie tj. wizyta u specjalisty, pomoc prawna. Dzięki uczestnictwie w grupie osoby doznające przemocy mogą lepiej poznać siebie, nabrać pewności siebie, nie tylko stanowczo się sprzeciwić stosowanej przemocy lecz zadbać o ochronę swoich praw i dóbr podejmując działania mające na celu dokonanie przełomu i zmiany w życiu.

Pomoc interwencyjna i zapewnienie schronienia

Czasami zachodzi konieczność podjęcia natychmiastowych działań związanych z odseparowaniem osoby/rodziny od sprawcy przemocy. Są to przypadki, kiedy zachodzi niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia osoby/rodziny, wobec której stosowana jest przemoc. Podejmuje się wówczas działania w celu zapewnienia schronienia np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, ośrodku interwencji kryzysowej, ośrodku wsparcia, hostelu, schronisku, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodków prowadzonych przez organizacje pozarządowe, Kościoł itp. Mieszkańcom Powiatu Limanowskiego schronienia udziela Sądecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej na mocy powierzenia realizacji zadania publicznego Miastu Nowy Sącz.

Reintegracja i aktywizacja zawodowa

Wspomaganie aktywizacji zawodowej u osób pokrzywdzonych przemocą wzmacnia poczucie sprawstwa i prowadzi do odzyskania kontroli na życiem. Umożliwia także poszukiwanie i podejmowanie pracy zarobkowej dającej niezależność finansową i ekonomiczną. Może więc stanowić moment przełomowy w uwalnianiu się od toksycznych relacji przemocowych. Zależność finansowa od sprawcy przemocy stanowi często jeden z głównych argumentów, który decyduje o pozostawaniu w destrukcyjnych związkach. Stąd pomoc w uzyskaniu swobody finansowej jest ważnym elementem wspierającym i umożliwiającym zmianę życia osoby doświadczającej przemocy domowej.

Współpraca instytucjonalna

W działaniach mających na celu przeciwdziałanie występowania zjawiska przemocy domowej, a także w podejmowanych inicjatywach na rzecz osób doświadczających przemocy ważną rolę odgrywa współpraca instytucjonalna. Działalność Zespołów Interdyscyplinarnych, grup roboczych, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych cechuje wieloaspektowe podejście do problematyki zjawiska przemocy. Nie mniej jednak zaangażowanie innych instytucji np. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Policji, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Sądu, Prokuratury, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym przestępstwem jest niezbędne aby udzielić osobie potrzebującej wieloaspektowego wsparcia i globalnej pomocy.

Rodzaj zajęć

L.p.	Zadania	Rodzaj zajęć	Osoby realizujące	Wskaźniki
1	Psychoedukacja	Zajęcia warsztatowe	Psycholog/ pedagog/specjalista pracy z rodziną	ilość zajęć oraz spotkań
		Zajęcia grupowe np. miniwykład		
		Spotkania indywidualne		
2	Edukacja prawna	Wykład nt. prawnych działań mających na celu rozwiązanie trudnych sytuacji przemocy w rodzinie	Radca prawny	liczba wykładów
		Indywidualne porady prawne, dyżury radcy prawnego.		liczba osób korzystających z porad
		Spotkanie z funkcjonariuszem Policji z Wydziału ds. Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Limanowej nt. działalności Policji i podejmowania interwencji w sytuacjach przemocy w rodzinie	Funkcjonariusz Komendy Powiatowej Policji	liczba spotkań
		Spotkanie z kuratorem zawodowym Sądu Rejonowego w Limanowej nt. przeprowadzenia dozorów, egzekwowania postanowień sądowych skierowanych do sprawców przemocy, zagadnienia procedury sądowej, rola kuratora zawodowego	Kurator Sądu Rejonowego w Limanowej	liczba spotkań
3	Praca socjalna	Zajęcia indywidualne lub grupowe mające na celu wsparcie osób doświadczających przemocy	Pracownik socjalny	ilość zajęć
4	Grupa wsparcia	Spotkania grupy wsparcia z elementami edukacji i terapii	Psycholog/pedagog	liczba osób uczestniczących na grupę wsparcia
5	Pomoc interwencyjna i zapewnienie schronienia	Spotkania indywidualne mające na celu zapewnienie osobie schronienia w hostelu	Psycholog/pedagog/specj alista pracy z rodziną	liczba spotkań ilość osób przebywających w hostelu
6	Reintegracja i aktywizacja zawodowa	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. aktywnego poszukiwania pracy	Doradca zawodowy	liczba spotkań

7	Współpraca międzyinstytucjonalna	Spotkania indywidualne mające na celu skierowanie osób do innych instytucji świadczących pomoc osobom pokrzywdzonym	Psycholog/pedagog/specjalista pracy z rodziną/ Pozostali pracownicy instytucji pomocowych	liczba spotkań ilość osób skierowanych do innych instytucji
---	----------------------------------	---	--	--

Planowane efekty prowadzonych działań

- Zwiększenie świadomości na temat przemocy.
- Nabycie umiejętności reagowania na zachowania przemocowe.
- Nabycie umiejętności skutecznego szukania pomocy.
- Odzyskanie poczucia bezpieczeństwa oraz własnej wartości.
- Nabycie umiejętności rozpoznawania własnych emocji oraz pragnień.
- Poprawa sytuacji rodzinnej osoby dotkniętej przemocą i osób z jej najbliższego otoczenia.

Źródła finansowania

Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób doświadczających przemocy finansowany będzie z budżetu Powiatu Limanowskiego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej oraz pozostałych instytucji pomocowych.

2. PLAN ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

Cel

Celem przeprowadzanych działań jest zwiększenie świadomości praw osób dotkniętych problemem przemocy domowej oraz wzmocnienie zdolności do prawidłowego pełnienia przez te osoby ról społecznych.

Zakres tematyczny

- Przemoc - pojęcie, przyczyny, skutki.
- Poczucie własnej wartości.
- Właściwa komunikacja - skuteczne porozumiewanie się.
- Zachowania asertywne.
- Sposoby radzenia sobie ze stresem.
- Jak umiejętnie radzić sobie z kryzysem związanym z przemocą?
- Uzależnienia i ich związek z doświadczaniem przemocy w rodzinie.
- Zespół stresu pourazowego.
- Informacje odnośnie miejsc pomocowych.
- Przemoc - aspekt prawny.

Rodzaj zajęć

L.p.	Zadania	Rodzaj zajęć	Osoby realizujące
1	Elementy psychoedukacji	Zajęcia grupowe z dziećmi i młodzieżą	Psycholog/ pedagog/specjalista pracy z rodziną
		Zajęcia grupowe z rodzicami np. miniwykłady	
		Zajęcia indywidualne np. poradnictwo, indywidualna diagnoza problemów w rodzinie, zajęcia mające na celu wzmocnienie kompetencji wychowawczych	
		Zajęcia w ramach grupy wsparcia (warsztaty psychoedukacyjne)	
2	Edukacja prawna	Wykład nt. regulacji prawnych i możliwych form pomocy	Radca prawny
		Spotkanie z funkcjonariuszem Policji Wydziału Prewencji/Spotkanie z kuratorem zawodowym	Funkcjonariusz Komendy Powiatowej Policji/Kurator Sądu Rejonowego w Limanowej

Planowane efekty prowadzonych działań

- Odbudowanie pozytywnego wizerunku własnej osoby.
- Złagodzenie psychologicznych skutków przemocy domowej.
- Wzmocnienie umiejętności prawidłowego reagowania w sytuacjach zaburzeń równowagi w rodzinie.
- Nabycie umiejętności wychodzenia z sytuacji kryzysowej.
- Poznanie zachowania sprawcy przemocy.
- Poznanie form wsparcia i pomocy oferowanych przez różne instytucje.

3. ZAJĘCIA O CHARAKTERZE PREWENCYJNO-EDUKACYJNYM PN. „DZWONEK NA LEKCJĘ POMOCY”.

Cel

Celem prowadzonych działań promocja działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem występowania zjawiska przemocy w szkole i rodzinie, wzbogacenie młodzieży w wiedzę dotyczącą problematyki stresu oraz metod radzenia sobie z nim, a także ochronę dzieci i młodzieży przed uzależnieniami.

Zakres tematyczny

- Znaczenie i rola komunikacji w życiu człowieka i w jego relacjach z innymi.

- Skuteczne sposoby przeciwdziałania agresji, przemocy w domu i w szkole.
- Alternatywne sposoby na rozładowanie nagromadzonego napięcia bez użycia siły i przemocy.
- Stres, jego rodzaje i rola, jaką pełni w życiu człowieka.
- Autoanaliza swoich potrzeb, przeżywanych emocji oraz nauka uświadamiania sobie konsekwencji podejmowanych działań.
- Zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa człowieka powstałe w wyniku działania stresu tj. utrata sensu życia, depresja młodzieńcza i inne zaburzenia emocjonalne, choroby somatyczne o podłożu afektywnym, problem anoreksji, bulimii, samookaleczanie się i samobójstwa.
- Uzależnienia, jego rodzaje i szkodliwy wpływ na zdrowie i funkcjonowanie człowieka.
- Źródła i przyczyny uzależnień.
- Informacje odnośnie miejsc pomocowych.

Rodzaj zajęć

L.p.	Zadania	Rodzaj zajęć	Osoby realizujące
1	Wsparcie merytoryczne w prowadzeniu prelekcji o tematyce związanej z szeroko rozpatrywanym problemem agresji i zjawiska przemocy w szkole, rodzinie wśród dzieci i młodzieży	Zajęcia grupowe z dziećmi i młodzieżą	Psycholog/ psycholog szkolny/pedagog/pedagog szkolny/specjalista pracy z rodziną
2	Wsparcie merytoryczne w prowadzeniu prelekcji o tematyce związanej z szeroko rozpatrywanym problemem stresu jego znaczenia w życiu człowieka oraz metod radzenia sobie ze stresem.	Zajęcia grupowe z dziećmi i młodzieżą	Psycholog/ psycholog szkolny/pedagog/pedagog szkolny/specjalista pracy z rodziną

3	Wsparcie merytoryczne w prowadzeniu prelekcji o tematyce związanej z szeroko rozpatrywanym problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży.	Zajęcia grupowe z dziećmi i młodzieżą	Psycholog/ psycholog szkolny/pedagog/pedagog szkolny/specjalista pracy z rodziną
---	---	---------------------------------------	--

Planowane efekty prowadzonych działań

- Szerzenie idei odpowiedzialnego i mądrego wkraczania w dorosłe życie.
- Kształtowanie właściwych postaw wobec drugiego człowieka jego potrzeb i emocji.
- Wzbudzenie motywacji do zmiany zachowań i postaw godzących w dobro innego człowieka.
- Doskonalenie umiejętności przewidywania sytuacji wywołujących stres, określenie jego skutków.
- Kształtowanie umiejętności poszukiwania rozwiązania problemów.
- Wzrost wiedzy o szkodliwości spożywania alkoholu, zażywania narkotyków czy nadmiernego korzystania z Internetu.
- Nabycie umiejętności podejmowania decyzji i rozwój umiejętności przewidywania skutków własnych zachowań.
- Kształtowanie w sobie potrzeby życia według powszechnie akceptowalnych wartości moralnych.